

Република Македонија

МИНИСТЕРСТВО ЗА ПРАВДА

**БИРО ЗА ЗАСТАПУВАЊЕ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ПРЕД ЕВРОПСКИОТ СУД
ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА**

ВЛАДИН АГЕНТ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ

ЗА РАБОТАТА НА БИРОТО ЗА ЗАСТАПУВАЊЕ НА РМ

ПРЕД ЕВРОПСКИОТ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

ЗА 2017 ГОДИНА

СКОПЈЕ, МАРТ 2018

1. ОПШТИ НАПОМЕНИ

Република Македонија ја ратификуваше Европската Конвенција за човекови права и основни слободи (понатаму: ЕКЧП) на 10 април 1997 година. Првите жалби против државата, поднесувани од страна на македонските граѓани и странски државјани, започнаа да пристигнуваат кон крајот на 1999 година.

Од ратификација на ЕКЧП во Република Македонија, а заклучно со **31.12.2017 година**, Владиониот агент на Република Македонија, постапувал по вкупно **799** предмети по поднесени жалби до Европскиот суд за човекови права (понатаму: ЕСЧП/Судот), за наводни повреди на правата и слободите предвидени во ЕКЧП од страна на Република Македонија. Од нив **38** предмети во однос на 59 апликации се пристигнати во 2017 година.

Графички приказ: Број на апликации по кои постапувал Владиониот Агент 2007-2017

Притоа во текот на 2017-тата година пристигнаа вкупно **23 одлуки за завршување на активните предмети против државата пред ЕСЧП** од кои:

- 8 пресуди,
- 15 одлуки од кои:
 - 5 одлуки за пријателско решавање на предметите
 - 2 одлуки по еднострани декларации
 - 5 одлуки за недопуштеност на жалбите
 - 3 одлуки за отфрлање од листа на предмети

Во постапка пред ЕСЧП останале активни **350** апликации. Бројот од 350 апликации кои биле или сè уште се во постапка пред ЕСЧП, заклучно со 31.12.2017 година, е релативен, од аспект на вкупниот и прецизен број на поднесени жалби против Република Македонија пред овој суд¹.

Следува табеларен преглед за приливот на поднесените жалби против Република Македонија.

Табеларен приказ: Годишен прилив на жалби поднесени пред ЕСЧП против Република Македонија од 2007 до 2017 година

година	нови жалби распоредени пред определено тело за одлучување
2007	453
2008	395
2009	489
2010	422
2011	376
2012	350
2013	535
2014	382
2015	362
2016	340
2017	313

Започнувајќи од 2007 година, за да се добие целосна и прецизна слика за неговата работа, Судот оценил дека во т.н. претходна/прелиминарна постапка, значаен дел од поднесените жалби отпаѓаат од разгледување од различни, пред сè, процесно-формални причини. Статистиката за работата на Судот се води во поглед на **жалбите кои се веќе распоредени пред одредено тело за одлучување**², во рамките на организацијата на судот.

¹ Ова се должи на следниве причини: **Прво**, Европскиот суд за човекови права го известува Владиноот Агент само за предметите по однос на поднесените жалби за кои судот оценил дека се допуштени; **Второ**, Сознанија за предметите против Република Македонија, Владиноот агент добива во моментот кога Европскиот суд за човекови права, откако претходно ќе оцени дека жалбата е допуштена, истата ја доставува до Владиноот агент на Република Македонија, со барање Владата на Република Македонија да се произнесе по однос на прифатливоста и основаноста на жалбата. Овој факт претпоставува дека Владиноот агент, кој работи според процедурите на Европскиот суд, не може да располага со вкупниот и прецизен број на жалби кои се во тек пред Европскиот суд во периодот на поднесување на овој извештај, а кои потенцијално можат да бидат искомунцирани до Владата.

² Доколку жалбата не е веднаш административно одбиена, се распоредува во еден од петте оддели на Судот, од каде жалбите се доделуваат на одлучување на Комитет (во состав од 3 судии), Совет (во состав од 5 судии) или на судија-поединец, последното, согласно реформата на Судот и стапувањето на сила на Протоколот 14 (01.06.2010).

	2013	2014	2015	2016	2017
Апликации распределени во судски формации	535	382	362	340	345
Комуницирани со владата	126	73	38	54	59
Решени апликации	859	486	340	337	296
Прогласени недопуштени или тргнати (судија поединец)	733	354	299	279	265
Прогласени недопуштени или тргнати (Комитет)	114	121	25	37	20
Прогласени недопуштени или тргнати (Совет)	3	1	4	5	1
Завршени со пресуда	9	10	12	16	10
Времени мерки	2	0	2	3	5
Доделени	0	0	0	1	0
Одбиени (вклучувајќи и надвор од опсегот)	2	0	2	2	5

Оттука, за 2017 година биле распоредени нови **345 жалби** против Република Македонија до одредено тело за одлучување во рамките на Судот.

Активни апликации пред Судот на 01.01.2018	
Вкупно активни апликации	326
Апликации распределени на судски формации	312
Судија поединец	16
Комитет (3 судии)	98

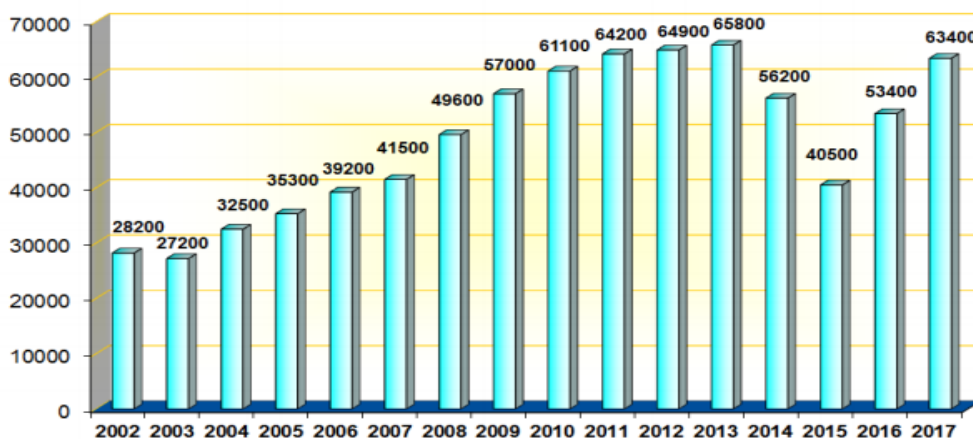
Судски совет (7 судии)	198
Голем Судски совет (17 судии)	0

2. СОСТОЈБИ ВО ЕВРОПСКИОТ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА

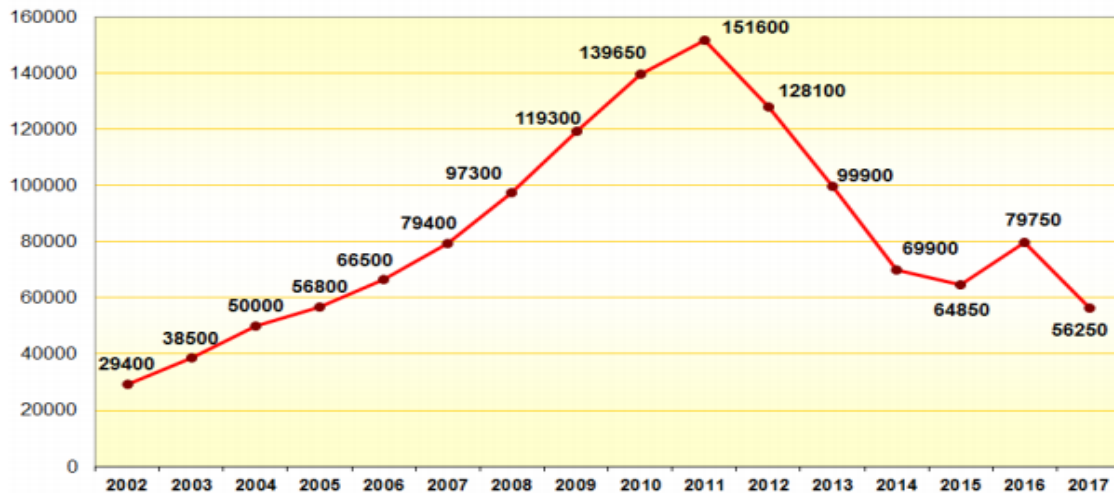
2.1. Број и прилив на предмети

Во 2017 година, 63.350 апликации беа распределени во судски формации, што претставуваа зголемување за 19% споредбено со 2016 година (кога имало 53.400 апликации). 49.400 од овие биле идентификувани како предмети распределени на судија-поединец (намалување од 36% во однос на 2016 година). 13.950 од нив биле идентификувани како предмети распределени на совет или комитет (зголемување од 18%).

Графички приказ: Број на апликации распределени во судски формации

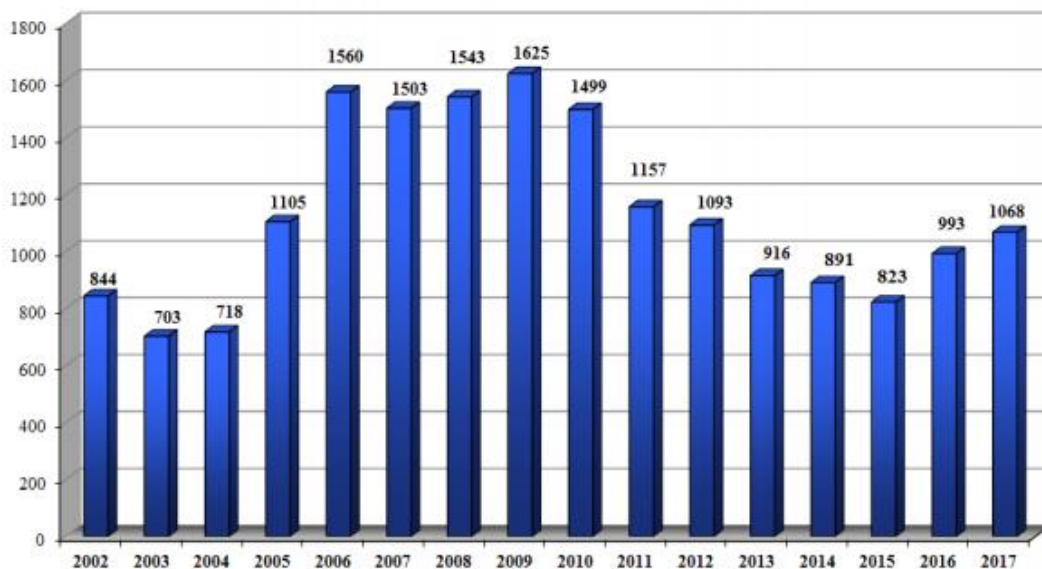

Графички приказ: Активни предмети пред судски формации

Во 2017 година биле донесени пресуди во однос на 15.595 апликации (споредено со 1.927 во 2016 година – што преставува раст за 709%). Помал дел од овие апликации биле споени со што бројот на пресуди всушност изнесува 1.068, што е зголемување за 8%. 523 пресуди (во однос на 2.664 апликации) биле усвоени од судска формација од три судии (+69% споредено со 2016 година). Овие пресуди претставуваат 17% од апликациите кои се решени со пресуда (50% во 2016 година). Разликата во проценти се јавува поради тоа што во 2017 година Големиот совет составен од 17 судии со една пресуда одбил 12.148 апликации.

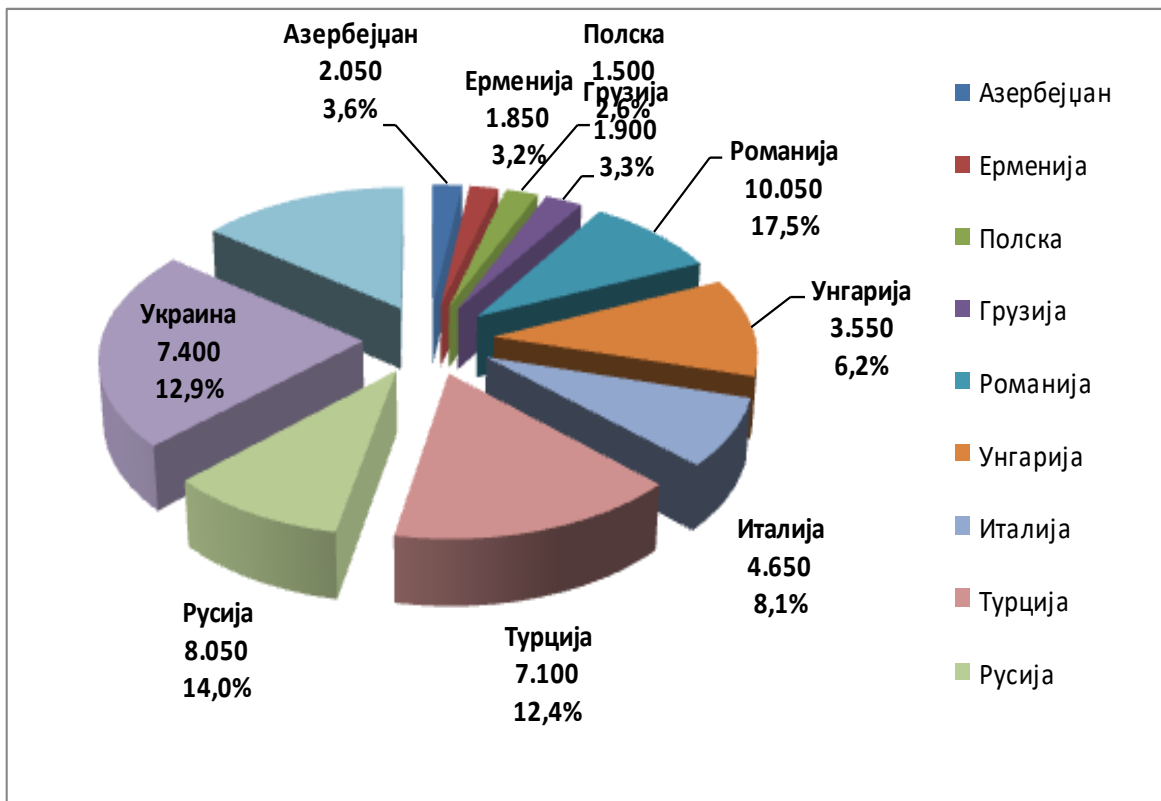
Графички приказ: Број на пресуди од 2002 година до 2017 година

2.2. Анализа на бројноста на предметите по земји-членки

Од вкупниот број на жалби во ЕСЧП распоредени пред определен орган на одлучување (кој е вкупно 57.350) поднесени се 17,5% против Романија, 14,0% против Русија, 12,9% против Украина, против Турција 12,4%, 8,1% против Италија, 6,2% против Унгарија, Азербејџан 3,6%, Грција 3,3%, Ерменија 3,2%, а 2,6% се поднесени против Полска.

Графички приказ: Состојба на предмети кои се во тек пред ЕСЧП по земји - членки заклучно со 31.12.2017

2.3. Реформа на системот на Конвенцијата и на Европскиот суд за човекови права во правец на зголемување на ефикасноста на работата на Судот

Соочени со огромниот број на индивидуални жалби пред Европскиот суд за човекови права, кој предизвикува сериозна штета на ефективноста и кредибилитетот на Конвенцијата и нејзиниот надзорен механизам, и претставува закана за квалитетот и конзистентноста на праксата и за авторитетот на Судот, Европскиот суд и Комитетот на Министри при Советот на Европа, преземаа сериозни и опсежни мерки за подобрувањето на системот за ефективна заштита на човековите права и во подобрувањето во функционирањето на Европскиот суд за човекови права.

Декларацијата од Интерлакен и Акцискиот план одредија конкретни мерки кои се преземаат на неколку нивоа – на национално ниво, на ниво на Комитетот на министри, како и од страна на самиот Суд, а со цел да се постигнат посакуваните подобрувања и приспособувања од кои, најмногу полза ќе имаат европските граѓани. Декларацијата од Интерлакен и Акционниот план усвоени во 2010 година, потврдија дека националните органи – владите, судовите и парламентите мора да имаат фундаментална улога во гарантирањето и заштитата на човековите права на национално ниво.

Во Измир, Турција на 26-27 април 2011 година за време на Турското претседателство со Комитетот на Министри при Совет на Европа беше одржана Конференција.

Конференцијата во Измир имаше три основни цели во контекст на *обезбедување на ефикасност на супервизорската машинерија* поставена од страна на Европската конвенција за човекови права како и *одржување на динамика* во напорите да се постигне ова. Првата беше да се направи прелиминарна проценка на влијанието на Протокол бр. 14. Втората, да се направи преглед односно проценка на она што е постигнато со процесот на реформи започнат со конференцијата Интерлакен во февруари 2010 година, а третата да се рефлектираат понатамошни идеи за остварување на таа реформа.

Во април 2012 година во Брајтон, Обединетото Кралство, се одржа нова конференција на која се дискутираше за подобрување на системот на Конвенцијата за заштита на човековите права. Од страна на државите-членки беше усвоена заедничка декларација со која беа утврдени правците за понатамошни реформи на Судот.

Во текот на 2013 година беа донесени два нови протоколи, Протокол 15 и Протокол 16 на Конвенцијата. Имено, со Протоколот 15 се прави измена и дополнување на Конвенцијата, со што се воведува *упатување на принципот на супсидијарност и доктрината на „маргина на уважување“*. Со него исто така се *намалува рокот во кој апликантот може да поднесе апликација до Судот*. До сега тој рок беше 6 месеци од денот на доставата на последната домашна конечна одлука. Со стапување на сила на Протоколот 15 тој рок *ќе изнесува 4 месеци*.

Со протоколот 16 им се дава можност на највисоките судови во државата-потписничка да бараат од Судот *советодавни мислења* за прашањата поврзани со толкувањето или примената на правата и слободите утврдени во Конвенцијата или протоколите. Највисокиот суд може да побара советодавно мислење *само во контекст на предметот кој што се води пред него*, при што треба да ги истакне причините поради кои бара такво мислење, како и да ја овозможи фактичката и правната позадина на предметот. Мислењето добиено од страна на Судот за највисоките судови во државите-потписнички, *не е задолжително*.

Покрај двата протоколи, во месец декември 2013 година на веб-страницата на Судот беа објавени *новите услови за поднесување на апликација* пред Европскиот суд за човекови права кои ќе се применуваат од 1 јануари 2014 година со влегувањето во сила на новото правило 47 од Деловникот на Судот. Станува збор за измена и дополнување на Деловникот, со цел да се зголеми ефикасноста на Судот и да се забрза испитувањето на апликациите. Промените првенствено се однесуваат на информациите и документите кои се доставуваат до Судот при поднесувањето на една апликација, со цел тој да може истата да ја испита што е можно поефективно. Во иднина, секоја апликација поднесена

до Судот мора да биде комплетирана во целост и пропратена со копии од релевантните документи. Сите некомплетни апликации ќе бидат одбиени од страна на Судот.

2015 година е една од годините важни за промена и транзиција на Европскиот суд за човекови права. Овие промени се однесуваат првенствено на *водството во Судот*, со изборот на Гвидо Раимонди како 13-ти Претседател на Судот.

Годината 2015 исто така е обележана со *реформа во однос на системот на Конвенцијата*. Белгиското претседателство на Комитетот на Министри организираше 4 конференции на високо ниво насловени како “Implementation of the European Convention on Human Rights, our shared responsibility”. Конференциите им овозможува на Државите да ја проценат моменталната состојба и предизвиците со кои се соочува системот на Конвенцијата и да го насочат правецот за следната фаза на евалуацијата и дискусиите на процесот на реформа на Судот. Како и претходно, Судот учествувал во подготовките на настанот. Декларацијата усвоена на конференцијата – Бриселската Декларација – става големо внимание на извршувањето на пресудите на Судот и на важноста на силната политичка посветеност од страна на државите во овој поглед. Декларацијата исто така ја истакнува и важноста на пристапувањето на Европската Унија кон Конвенцијата, охрабрувајќи го финализирањето на процесот во најскоро можно време.

Во 2016 година, поради истекот на мандатот на македонскиот судија во ЕСЧП - Мирјана Лазарова Трајковска, во октомври беше направен избор на нов судија. По предложените тројца кандидати на Владата на РМ, Парламентарното Собрание на Советот на Европа за нов судија од Македонија го избра кандидатот Јован Илиевски.

3. АНАЛИЗА НА ПРЕДМЕТИТЕ ПРОТИВ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ПО КОИ ПОСТАПУВАЛ ЕСЧП

3.1. Анализа според засегнати процедурални области

Анализирајќи ја структурата на предметите против Република Македонија, кои се комуницирани до Владата на Република Македонија изминатите 20 години (1997-2017), односно вкупно 851 жалби, од аспект на процедуралните области кои биле предмет на испитување за наводна повреда на ЕКЧП, укажуваат на тоа дека најголеми забелешки жалителите имаат заради текот на граѓанските постапки особено на парничните постапки во домашниот правен систем, меѓутоа значителен број укажува и на жалбени наводи по однос на кривичните и управните постапки.

3.2 Анализа на комуницираните предмети од ЕСЧП по однос на Република Македонија во текот на 2017 година

Во текот на 2017 година, Европскиот суд за човекови права до Владата на РМ комуницираше 38 предмети по однос на 59 апликации. 7 од искомунцираните предмети пристигнале во пакети со повеќе апликации (А.А. и 4 други апликации, Македонија Турист и уште 1 друга апликација, Бошкоски и 1 друга апликација, Целадин и 2 други апликации, Стрезовски и 7 други апликации, Катоски и 5 други апликации, Шиповиќ и уште 1 апликација). 2 предмети се завршени во истата година со одлуки за пријателско спогодување. Останатите предмети се однесуваат на сериозни аспекти на различни членови од Конвенцијата. Во девет предмети од вкупно 36, апликантите

поднеле барање за заштита на правото на мирно уживање на сопственоста (наводна повреда на член 1 од Протокол 1). Исто така, поднесени се барања поради повреда на правото за забрана за колективно протерување на странци (член 4 од Протокол 4), повреда на правото на приватен живот, правото на живот, правото на фер судење, правото на соочување и испитување за време на судската постапка, непристрасност на судиите при одлучувањето, презумпција на невиност, правото на ефективен правен лек, забрана на тортура, право на слобода и безбедност.

Приказ на комуницираните како и активните предмети е даден во Анекс 1 и Анекс 4 кон овој Извештај.

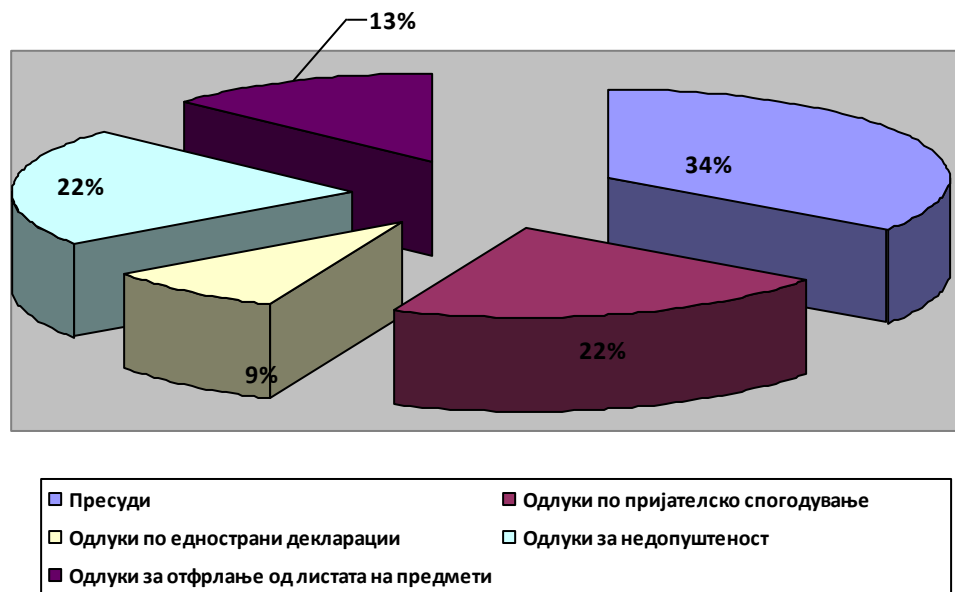
3.3 Анализа на одлуките донесени од ЕСЧП по однос на Република Македонија

Во 2017 година Судот постапувал по вкупно 296 апликации во однос на Република Македонија, од кои 286 биле прогласени за недопуштени или тргнати од листата на предмети. Судот донел 8 пресуди (во однос на 10 апликации) од кои во 6 е најдена најмалку една повреда на Европската конвенција за човекови права.³

Притоа во текот на 2017-та година пристигнаа вкупно 23 одлуки за завршување на активните предмети против државата пред ЕСЧП од кои:

- 8 пресуди,
- 15 одлуки од кои:
 - 5 одлуки за пријателско решавање на предметите
 - 2 одлуки по еднострани декларации
 - 5 одлуки за недопуштеност на жалбите
 - 3 одлуки за отфрлање од листа на предмети.

Графички приказ: Видови на одлуки донесени во 2017

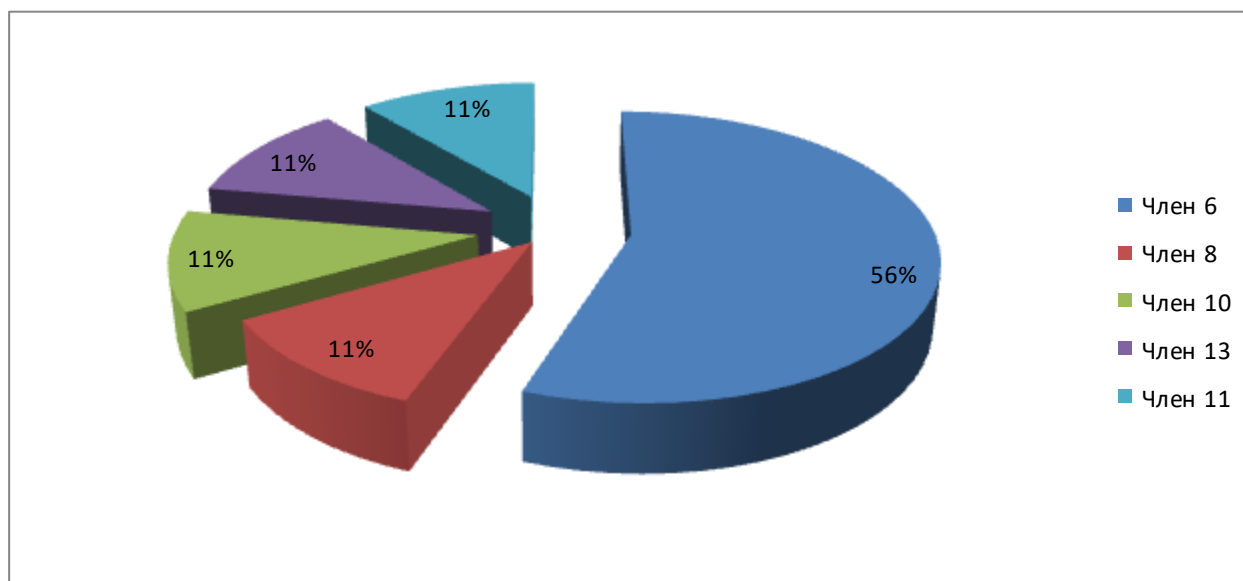
³ https://www.echr.coe.int/Documents/CP_The_former_Yugoslav_Republic_of_Macedonia_ENG.pdf

Од вака прикажаните податоци јасно е дека 34% од предметите завршиле со пресуда со која се утврдени повреди на правата од Конвенцијата, додека пак 22% завршиле со одлуки на судот во кои се констатирало пријателско спогодување со странките (а во недостаток на аргументација за одбрана на државата). Со признание на државата дека правата биле повредени (едностранни декларации) завршиле 9% од предметите.

Во продолжение следува графички приказ со констатираните повреди:

Право на фер судење	3
Судење во разумен рок	2
Право на почитување на приватниот и семејниот живот	1
Слобода на изразување	1
Слобода на собирање и здружување	1
Пресуди со констатирана повреда на најмалку едно право од Конвенцијата	6

Графички приказ: Утврдени повреди по членови

Детален приказ на констатираните повреди на членовите од Конвенцијата од страна на РМ, во текот на 2017 година, за кои ЕСЧП донесе 8 соодветни пресуди е прикажан во Анекс 5 кон овој Извештај.

За сите донесени пресуди и одлуки, Владата на РМ е уредно и тековно известена со Информации на Владиноот агент во текот на 2017 година.

Анализирајќи ги пресудите на ЕСЧП, сосем е јасно дека доминираат пресудите кои се однесуваат на повреди на член 6 - правото за правично судење.

3.4. Спогодбено решени предмети и унилатерални декларации

3.4.1. Пријателски спогодби

Во 2017 година бројот на предмети против РМ кои завршија со пријателска спогодба согласно можностите што ги дава ЕКЧП⁴ изнесува 5 за кои што беа донесени 5 одлуки. Важно е да се спомене дека како и низ изминатите години така и во 2017 година, ЕСЧП е оној кој во главно ја иницираше постапката за спогодбено решавање на предметите. Имено, судот на двете засегнати страни во случаите уште на самиот почеток на постапката за дел од предметите излезе со понуди за пријателско спогодување. Притоа со потпишувањето на изјавата, страните се обврзуваат:

- а) Владата: дека ќе ја исплати наведената парична сума на жалителот на име пријателска спогодба,
- б) жалителот: дека од своја страна ќе се откаже од било какви барања кон Република Македонија по однос на било кои факти - предмет на жалбата, и прифаќа дека ваквата спогодба претставува конечно решавање на спорот.

ЕСЧП покрај тоа што ја иницираше постапката за разрешување на предметите на овој начин, едновременно ја утврдуваше и предлог сумата за спогодбата. Детален преглед на предметите завршени со одлука за пријателска спогодба е дедена во Анекс 2 на овој извештај.

Според анализите на Бирото за застапување на РМ пред ЕСЧП, утврдените суми соодветствуваат на компаративната практика во досегашните пресуди кои се однесуваат на Република Македонија, каде во основа се земаат во предвид времетраењето на постапувањето пред домашните судови, сложеноста на случајот и засегнатиот интерес на жалителот во предметната постапка.

Тргувајќи од нагорниот тренд во користењето на пријателското спогодување за разрешување на предметите против РМ пред ЕСЧП, важно е да се потенцира дека општиот аргумент кој оди во полза на ваквиот начин на разрешување на предметите е дека, конечната одлука на судот во овие случаи, е одлука со која предметот се симнува од листата на предмети на судот, при што не се констатира повреда на правата од Конвенцијата од страна на државата. Ова особено во ситуации, каде се работи за повеќегодишни постапувања од страна на националните судови, или за постапувања

⁴ **Член 38-Разгледување на предметот и постапка за пријателско порамнување**

1. Кога Судот ќе прогласи некое барање за допуштено, тој:

а.

б. ќе се стави на располагање на заинтересираните страни со цел да се обезбеди пријателско израмнување, базирано врз респектот за човековите права, како што е дефиниран со Конвенцијата и протоколите.

2. Постапката спроведена согласно ставот 1.б ќе биде доверлива.

Член 39-Постигнато пријателско порамнување

„Кога пријателското порамнување е постигнато, Судот ќе го избрише предметот од својот список, преку донесување на одлука“.

каде предметот е неколкукратно враќан од страна на повисоките судови, без истите мериторно да одлучат, или во случаи кога судовите очигледно неосновано ја одолжувале постапката⁵.

3.4.2 Еднострани декларации

Во случаите во кои жалителите ја одбиле предлог-пријателската спогодба Владиниот агент, користејќи ја претходно востановената пракса на Европскиот суд, по пат на еднастрана декларација, во име на Владата, ја признава повредата, и понудува одредена сума како компензација за жалителот. Оттука, ценејќи дека повеќе не постојат причини да се продолжи со жалбата, а врз основа на член 37 став 1 точка в од Европската конвенција, Владата му предлага на судот да го одбие понатамошното разгледување на жалбите.

При изјавувањето на овој вид на декларации, износот на претходно понудената сума за пријателската спогодба (а врз основа на овластување на Владата) се намалува за 10%. Во текот на 2017 година, Владата изјавила 2 еднострани декларации.

Детален преглед на сите предмети решени на овој начин во 2017 година е прикажан во Анекс 3 кон овој Извештај.

4. АНАЛИЗА НА ДОСУДЕНИТЕ ПРАВИЧНИ НАДОМЕСТИ ОД СТРАНА НА ЕСЧП ПО ОДНОС НА РМ

Перцепцијата на македонските граѓани за Европскиот суд како за четврта инстанца е особено видлива во делот на побарувањето за правична отштета, кое жалителите го истакнуваат со самото поднесување на жалба пред Европскиот суд, или пак во засебните барања за материјална и/или нематеријална штета, како и трошоци во постапката.

Во најголем дел од случаите жалителите од Европскиот суд бараат тој да пресуди како финансиска отштета износ кој соодветствува на сумите за кои тие сметаат дека им биле ускратени во текот на постапката пред домашните судови, односно имотните барања предјавени во домашните постапки.

Сепак, Европскиот суд никогаш не се впушта во преоценување на мериторноста на одлуките на органи/судови, туку секогаш се задржува само на утврдување на фактот: **дали во постапките е повредено одредено право согласно одредбите на Конвенцијата**. Оттука, евентуалната сума што судот ќе ја одреди како надомест за правична отштета, секогаш ќе се однесува на правичен надомест заради повредување на правата на жалителите од Конвенцијата, а не за нивна отштета како исходот од домашните постапки.

⁵ За сите предмети со ваква иницијатива од страна на Судот, Владиниот агент по извршените анализи на судските постапки од жалбите, редовно ја известуваше Владата, едновременно изнесувајќи ги своите аргументи во правец на прифаќањето на ваквите спогодби. Освен спецификите кои се карактеристични од случај во случај, а за кои Агентот исто така се произнесуваше

Впрочем, и согласно праксата на Европскиот суд, целта на институтот правична отштета, така како што е дефиниран и разработен според членот 41 од Конвенцијата⁶, не е збогатување на жалителите кои ќе го добијат спорот против државата, туку неговата улога е да ги направи стандардите во областа на човековите права јавни и обврзувачки. Со други зборови, овие стандарди не се неизбежно и исклучиво врзани со лукративниот аспект од жалбата пред Европскиот суд – напротив, овој рестриктивен пристап супстанциелно ги намалува истите. Практично, целта на механизмот на Европската конвенција е субсидијарен, односно правата е потребно да бидат првенствено заштитени во домашниот правен систем.

Финансиските обврски на Република Македонија по основ на пресуди и одлуки на Европскиот суд за човекови права во 2017 година изнесува **87.530 евра**.

5. ИНФОРМАЦИИ ВО ВРСКА СО ИЗВРШУВАЊЕ НА ПРЕСУДИТЕ НА ЕВРОПСКИОТ СУД ЗА ЧОВЕКОВИ ПРАВА ПРОТИВ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Во 2017 година Бирото за застапување на РМ пред Европскиот суд за човекови права постигна значителен напредок во сферата на извршување на пресудите на Европскиот суд за човекови права против Република Македонија и комуникација со Комитетот на министри.

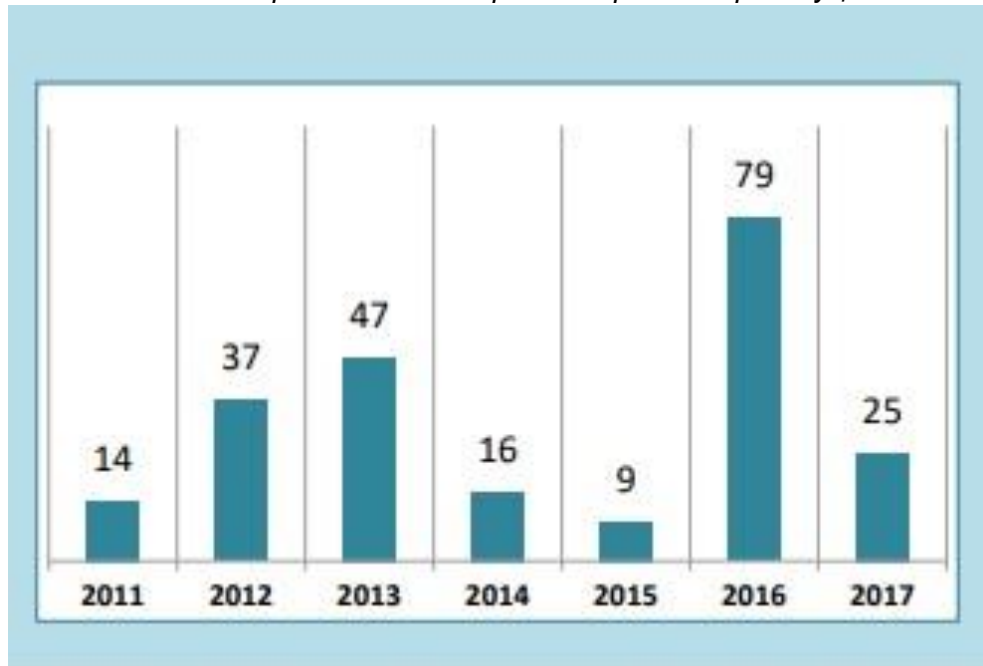
Во текот на 2017 година Комитетот на министри донесе финални резолуции за вкупно **25** предмети, од кои **осум** финални резолуции се однесуваат на пресуди против РМ со кои што е завршено извршувањето на следните предмети:

1. Радко и Паунковски против РМ (74651/01);
2. Фетаовски против РМ (10649/03);
3. Ивановски против РМ (29908/11);
4. Митров против РМ (45959/09);
5. Петкоски против РМ (27736/03);
6. Петреска против РМ (16912/08);
7. Трајче Стојановски против РМ (1431/03);
8. Василевски против РМ (22653/08).

Останатите финални резолуции за однесуваат на одлуки против РМ (донесени врз основа на пријателско спогодување или еднострана декларација).

⁶ Кога Судот ќе оцени дека постои повреда на Конвенцијата или на протоколите, и доколку внатрешното право на засегнатата Висока договорна страна овозможува само делумна репарација на штетата, тогаш доколку е тоа неопходно, Судот ќе му додели правична отштета на оштетениот.

Табела: Предмети затворени со финални резолуции

Почнувајќи од 01.01.2017 година до денот на изработка на овој извештај, од страна на Бирото поднесени се **акциони планови/извештаи**, за следните предмети:

1. Селмани и други против РМ (67259/14);
2. Китановска Станојкович против РМ (2319/14);
3. Ивановски група на случаи против РМ (2229/15 и 29908/11);
4. Наумоски против РМ (25248/05);
5. Јашар група на случаи против РМ (Водечка А.бр.69908/01);
6. Стојановски против РМ (14174/09);
7. Велинов против РМ (16880/08);
8. Сашо Ѓорѓиев против РМ (49382/06);
9. Балажоски против РМ (45117/08);
10. Миткова против РМ (48386/09);
11. Митови против РМ (53565/13);
12. Василевски против РМ (22653/08).

На крајот од 2017 година пред Комитетот на министри под надзор на следење на процесот на извршување останале вкупно **52** предмети против РМ, од кои **25** се водечки случаи, а останатите се вбројуваат во групата на „клонирани“ (повторувачки) и изолирани случаи.

Под „зајакнат надзор“ Р.М. има два предмети и тоа: Ел Масри против РМ и Хајрулаху против РМ.

6. ОСТАНАТИ АКТИВНОСТИ НА БИРОТО

Во текот на 2017 година, Бирото покрај својата основна обврска на застапување на државата пред ЕСЧП, беше инволвирано во поголем број други активности во насока на подигнување на свеста кај сите релевантни домашни актери во однос на значењето на Конвенцијата и одлуките на ЕСЧП врз домашното правораздавање и владеењето на правото, како и во однос на значењето на извршувањето на пресудите на ЕСЧП против Република Македонија.

Бирото за застапување на РМ пред ЕСЧП постојано одржува соработка со Академијата за судии и јавни обвинители, каде Владиниот агент и претставници на Бирото и во 2017 година учествуваа како предавачи на неколку обуки.

На 16ти февруари беше одржано свечено отворање на проектот во рамки на програмата Horizontal Facility имплементиран од Советот на Европа на тема: „Зајакнување на капацитетите на судството за заштита на човековите права и борба против нечовечно и понижувачко постапување и против неказнивоста“, а на кое Владиниот агент одржа предавање за „Улогата на судството во примената на стандардите на ЕСЧП за правата на слобода и безбедност и на фер судење“.

Во март минатата година, претставници на Бирото заедно учество на TAIEХ работилница на тема „Правото на слобода и безбедност во кривичната постапка“ во насока на член 5 од ЕКЧП организирана од страна на Академијата за судии и јавни обвинители „Павел Шатев“. Работилницата беше наменета за учесниците да се запознаат со практичното искуство на експерти од Хрватска и Бугарија во поглед на заштитата на правото на слобода и безбедност во сите судски налози за притвор пред судење и други мерки за обезбедување на лица во кривичната постапка, како и за изготвување на судски налози при спроведување на ЕУ Директивите за процедурални права.

Истиот месец претставници на Бирото земаа учество во 4th Regional Rule of Law Forum for South East Europe во Тирана, а на кој се одржа панел дискусија за медиумско покривање на судските прашања, слободата на изразување и говорот на омраза на интернет, во политиката и медиумите.

На 28 март 2017 година, претставници од Бирото учествуваа на промоцијата на Годишниот извештај за ефикасноста на правната заштита на човековите права во РМ за 2016 година на МЗМП.

Во текот на мај, Владиниот агент зема учество на 25th Anniversary celebration of the German Foundation for International Legal Cooperation во Министерството за правда и заштита на потрошувачи во Берлин.

На 16ти февруари 2017 година, беше одржано свечено отворање на проектот во рамки на програмата Horizontal Facility имплементиран од Советот на Европа на тема: „Зајакнување на капацитетите на судството за заштита на човековите права и борба против нечовечно и понижувачко постапување и против неказнивоста“, а на кое

Владиниот агент одржа предавање за „Улогата на судството во примената на стандардите на ЕСЧП за правата на слобода и безбедност и на фер судење“.

Во текот на ноември минатата година, вработени во Бирото исто така присуствуваа и на презентацијата организирана од страна на Центарот за правни истражувања и анализи, а во врска со тема: „Видливоста на Уставниот суд на РМ при носењето одлуки со посебен фокус кога одлучува за заштита на слободите и правата на човекот и граѓанинот“. Истиот месец, тие земаа учество на проектот „Заедничка акција за итни реформи во судството“ организиран од страна на ФООМ, ИЧП, МЗМП и ЕПИ во врска со програмата „Реформи во судството-од Прибе 1 до Прибе 2 и потоа“.

Во декември 2017 година, Владиниот агент во склоп на работна сесија со наслов: „Извршување на пресудите на ЕСЧП, со особен фокус на членот 3 од ЕКЧП“, одржа обука на тема: „Улогата на Владиниот агент и на Бирото за застапување пред ЕСЧП во процесот на извршување“.

На 14 и 15 декември 2017 година во рамките на проектот на Советот на Европа и Европската Унија „Зајакнување на капацитетите на судството за заштита на човековите права и борба против нечовечно и понижувачко постапување и против неказливоста“ во соработка со Бирото за застапување на РМ пред ЕСЧП, беше реализирана посета во Република Македонија на двајца претставници од Одделот за извршување на пресудите на Европскиот суд за човекови права при Советот на Европа. Претставниците од Советот на Европа во рамките на својата посета одржаа билатерални средби со институции релевантни за извршување на дел од пресудите во Република Македонија и тоа:

- Средба со Претседателот и судии на Уставниот суд на РМ, во врска со извршувањето на пресудата Селмани и други против РМ (А.бр. 67259/14);
- Средба со Претседателот и судии на Управниот суд на РМ, во врска со извршувањето на пресудата Карајанов против Република Македонија (А.бр. 2229/15);
- Средба со Министерот и претставници на Министерството за труд и социјална политика како и претставници на Центарот за социјална работа Скопје, во врска со извршувањето на пресудата Митови против Република Македонија (А.бр. 53565/13).

Во рамките на овој проект, покрај билатералните средби, на 15 декември 2017 беше одржана тркалезна маса на тема: „Извршување на пресудите на Европскиот суд за човекови права, со особен фокус на членот 3 од Европската конвенција за човекови права“ на која што говорници беа претставниците на Одделот за извршување на пресудите на Европскиот суд за човекови права при Комитетот на министри, Владиниот Агент, претставник од Совет на Европа како и претставници на Министерството за внатрешни работи, Вишото јавно обвинителство Скопје и Апелациониот суд во Скопје.

Во изминатата година, Бирото ја продолжи соработката со германската фондација за меѓународна правна соработка ИРЗ, и продолжи со објавување на Билтенот посветен на судската практика на Европскиот суд за човекови права. Во 2017 година беа објавени две изданија на Билтенот кој е бесплатен за читателите. Во овие две изданија беа обработени вкупно 9 пресуди против РМ кои се однесуваат на прашања по членовите 2, 6, 8 и 10 и член 1 од Протокол 1 од Конвенцијата. Во Билтенот беа обработени и 40 пресуди на ЕСЧП против други држави.

Во текот на цела 2017 година, Бирото вршеше континуиран превод на македонски јазик на сите тековни пресуди донесени против РМ и истите ги дисеминираше до сите судски инстанции и други релевантни институции инволвирани во предметот за нивно запознавање и спречување на идни повреди. Истовремено Бирото врши јавно објавување на сите преведени пресуди против РМ на својата веб страница за запознавање со истите на пошироката јавност, а во насока на подигање на свеста за системот на заштита предвиден со Конвенцијата.

Во меѓувреме, Бирото работеше и на изготвување на својот веб-сајт кој беше пуштен во функција на 1 јануари 2017. На истиот можат да се најдат информации поврзани со работата на Бирото и Европскиот суд за човекови права.

Состојбата на вработени во Бирото на 31.12.2017 година е следна: 3 пополнети места од вкупно 11 предвидени со новата систематизација или вкупно 4 вработени вклучувајќи го и Владиниот агент. Бирото и натаму останува со недостиг на вработени лица, што беше исто така констатирано и во Извештајот на Европската комисија за напредокот на РМ за 2017 година.⁷

Во однос на Буџетот на Бирото, не вклучувајќи ги средствата предвидени за плати и надоместоци од плата за вработените, за 2018 година Бирото располага со битно намалени финансиски средства за разлика од 2017 година. Во таа насока, ги приложуваме табелите на расходи кои се објавени во Службен весник на РМ како и на веб страната на Бирото за застапување на РМ пред Судот за човекови права. (Види прилог)

⁷ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/pdf/key_documents/2016/20161109_report_the_former_yugoslav_republic_of_macedonia.pdf стр. 59

Анекс 1 - Комуницирани предмети во 2017 година

	<i>Име на предмет</i>	<i>Број на апликација</i>	<i>Датум на комуницирање</i>
1	ВИО-МАРК ДОО во стечај	50520/15	1/5/2017
2	Јаневски	30259/15	1/5/2017
3	Смилкова и Цуцкова	78689/14	1/18/2017
4	А.А. и други против РМ и 4 други апликации	55798/16 55808/16 55817/16 55820/16 55823/16	1/23/2017
5	Зенделска	60417/14	2/3/2017
6	Најдовски	17893/15	2/24/2017
7	Николоски	33874/14	3/2/2017
8	Анев	17807/15	3/10/2017
9	Деловски	56148/15	3/10/2017
10	Стоименовиќ и Милошевиќ	59842/14	3/10/2017
11	Х	29683/16	3/10/2017
12	Трендафиловски	59119/15	3/14/2017
13	Чеља	11210/15	3/16/2017
14	Спировски	60266/14	3/16/2017
15	Спировски	52370/14	3/23/2017
16	Јазбек	11438/15	5/2/2017
17	ФИНЕ ДОО и други	37948/13	5/3/2017
18	Божиноски	22715/15	6/7/2017
19	Скерлевска	54372/15	6/12/2017
20	Јосифовски	29911/15	6/15/2017
21	Хасани	4558/17	6/15/2017
22	Македонија Турист и уште една апликација	29071/15 35267/15	6/22/2017
23	Алијевски	39852/16	6/30/2017
24	Бошкоски и уште една апликација	71034/13 73778/13	7/13/2017
25	Х и У	173/17	7/13/2017
26	Цонева	17795/15	9/4/2017
27	Бајич	2833/13	2/19/2017
28	Џеладин и 2 други апликации	43440/15 44027/16 16460/17	9/22/2017
29	Арсовска	2107/15	9/22/2017

30	Стојановски и други	60633/15	9/22/2017
31	Стрезовски и 7 други апликации	14460/16 14958/16 14962/16 14966/16 27884/16 16064/17 20229/17 30206/17	9/22/2017
32	Анастасов	46082/14	10/20/2017
33	Зибери	2166/15	10/20/2017
34	Мухединова	2500/16	11/2/2017
35	Ќатоски и 5 други апликации	6214/15 11640/16 35242/16 51787/16 25338/16 33783/17	11/16/2017
36	Кузмановиќ	72408/14	11/13/2017
37	Шиповиќ и уште 1 апликација	77805/14 77807/14	12/14/2017
38	Максимовски	55427/14	12/20/2017

АНЕКС 2 - Одлуки по пријателско спогодување 2017

Реден број	Предмет	Број на апликација	Датум на донесување	Датум на правосилност
1	Драгица Серафимоска против РМ	33462/15	25/04/2017	25/04/2017
2	Неат Еминов против РМ	31268/14	23/05/2017	23/05/2017
3	Лиле Смилкова и Зуица Цуцкова против РМ	78689/14	27/06/2017	27/06/2017
4	Кастриот Чеља против РМ	11210/15	17/10/2017	17/10/2017
5	Вера Зенделска против РМ	60417/14	14/11/2017	14/11/2017

АНЕКС 3 - Одлуки по унилатерална декларација 2017

Реден број	Предмет	Број на апликација	Датум на донесување	Датум на правосилност
1	Владо Лазаровски против РМ	3790/13	07.03.2017	07.03.2017
2	Горан Димитриевски против РМ	18075/13	14.11.2017	14.11.2017

Анекс 4 - Предмети комуницирани до Владиниот Агент во 2017 кои се сè уште активни			
	<i>Име на предмет</i>	<i>Број на апликација</i>	<i>Датум на комуницирање</i>
1	ВИО-МАРК ДОО во стечај	50520/15	05.01.2017
2	Јаневски	30259/15	05.01.2017
3	А.А. и други против РМ и 4 други апликации	55798/16 55808/16 55817/16 55820/16 55823/16	23.01.2017
4	Најдовски	17893/15	24.02.2017
5	Николоски	33874/14	02.03.2017
6	Анев	17807/15	10.03.2017
7	Деловски	56148/15	10.03.2017
8	Стоименовиќ и Милошевиќ	59842/14	10.03.2017
9	Х	29683/16	10.03.2017
10	Трендафиловски	59119/15	14.03.2017
11	Спировски	60266/14	16.03.2017
12	Спировски	52370/14	23.03.2017
13	Јазбек	11438/15	02.05.2017
14	ФИНЕ ДОО и други	37948/13	03.05.2017
15	Божиноски	22715/15	07.06.2017
16	Скерлевска	54372/15	12.06.2017
17	Јосифовски	29911/15	15.06.2017
18	Хасани	4558/17	15.06.2017
19	Македонија Турист и уште една апликација	29071/15 35267/15	22.06.2017
20	Алијевски	39852/16	30.06.2017
21	Бошкоски и уште една апликација	71034/13 73778/13	13.07.2017
22	Х и У	173/17	13.07.2017
23	Цонева	17795/15	04.09.2017
24	Бајич	2833/13	19.02.2017
25	Џеладин и 2 други апликации	43440/15 44027/16 16460/17	22.09.2017
26	Арсовска	2107/15	22.09.2017
27	Стојановски и други	60633/15	22.09.2017
28	Стрезовски и 7 други апликации	14460/16 14958/16 14962/16 14966/16 27884/16 16064/17 20229/17 30206/17	22.09.2017
29	Анастасов	46082/14	20.10.2017
30	Зибери	2166/15	20.10.2017
31	Мухединова	2500/16	02.11.2017
32	Кузмановиќ	72408/14	13.11.2017
33	Шиповиќ	77805/14 77807/14	14.12.2017
34	Ќатоски и 5 други апликации	6214/15 11640/16 35242/16 51787/16 25338/16 33783/17	16.11.2017
35	Максимовски	55427/14	20.12.2017

АНЕКС 5

ПРЕСУДИ НА ЕСЧП ПРОТИВ РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ДОНЕСЕНИ ВО 2017 СО КОИ Е КОНСТАТИРАНА ПОВРЕДА НА ЕКЧП

Р.бр.	Предмет	Број на апликација	Датум на донесување	Датум на правосилност	Вид на постапка	Домашен суд пред кој се водела постапката	Лоцирани повреди на права од ЕСЧП
1.	СЕЛМАНИ против РМ	67259/14	09.02.2017	09.05.2017	-постапка пред Уставниот суд (за немањето на усна расправа пред Уставниот суд; за нивното насилно отстранување од парламентарната галерија од каде што биле пријавени на парламентарната седница од 24 декември 2012 година)	Уставен Суд	Повреда на член 6 и член 10
2.	КАРАЈАНОВ против РМ	2229/15	06.04.2017	06.07.2017	Постапка за лустрација	Комисија за верификација на фактите (Комисија за лустрација/Управен суд)	Повреда на член 6 и член 8
3.	ТОЛЕСКИ против РМ	17800/10	15.06.2017	15.09.2017	Постапка за денационализација	Управен Суд	Нема повреда

4.	Центар за развој на аналитичка психологија против РМ	29545/10 и 32961/10	15.06.2017	15.09.2017	Граѓанска постапка	Основен суд Скопје II / Апелационен суд	Повреда на член 6 став 1
5.	Петровиќ против РМ	30721/15	22.06.2017	22.09.2017	Постапка за денационализација	Управен суд/Виш Управен суд	Повреда на 6 став 1
6.	Спиридоновска и Поповски против РМ	40676/11	19.10.2017	19.01.2018	Постапка за денационализација	Управен суд	Нема повреда
7.	Православна Охридска Архиепископија против РМ	3532/07	16.11.2017	16.02.2018	Управна постапка и постапка пред Уставен суд	Комисија за решавање во управна постапка во втор степен од областа на внатрешни работи, судството, државната управа, локалната самоуправа и работите од верски карактер/Уставен суд	Повреда на член 11 во светло на член 9
8.	КРСТАНОСКИ и други против РМ	38024/08 и 54726/08	07.12.2017	07.03.2018	Постапка за денационализација	Комисија за решавање во управна постапка во втор степен од областа на денационализацијата/Управен суд	Повреда на членот 6 став 1